

ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ
ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ & ΦΥΤΟΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Ταχ. Δ/ση: Καστοριάς 32Α, 71307 Ηράκλειο
Τηλ: 2810.282248, Fax: 2810.225616 Email: pkpfhgpr@otenet.gr

Τα δελτία αναρτώνται στην ιστοσελίδα του υπουργείου www.minagric.gr
και αποστέλλονται σε κάθε ενδιαφερόμενο μέσω e-mail με αίτημα στο
agrodeltiokriti@gmail.com

Εφαρμόζετε πιστά τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων.
Έτσι προστατεύετε εσείς, ο καταναλωτής και το περιβάλλον.

ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΧΘΡΩΝ - ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017

(Συνοπτική περιγραφή)

Πληροφορίες: Νικόλαος Ι. Μπαγκής

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

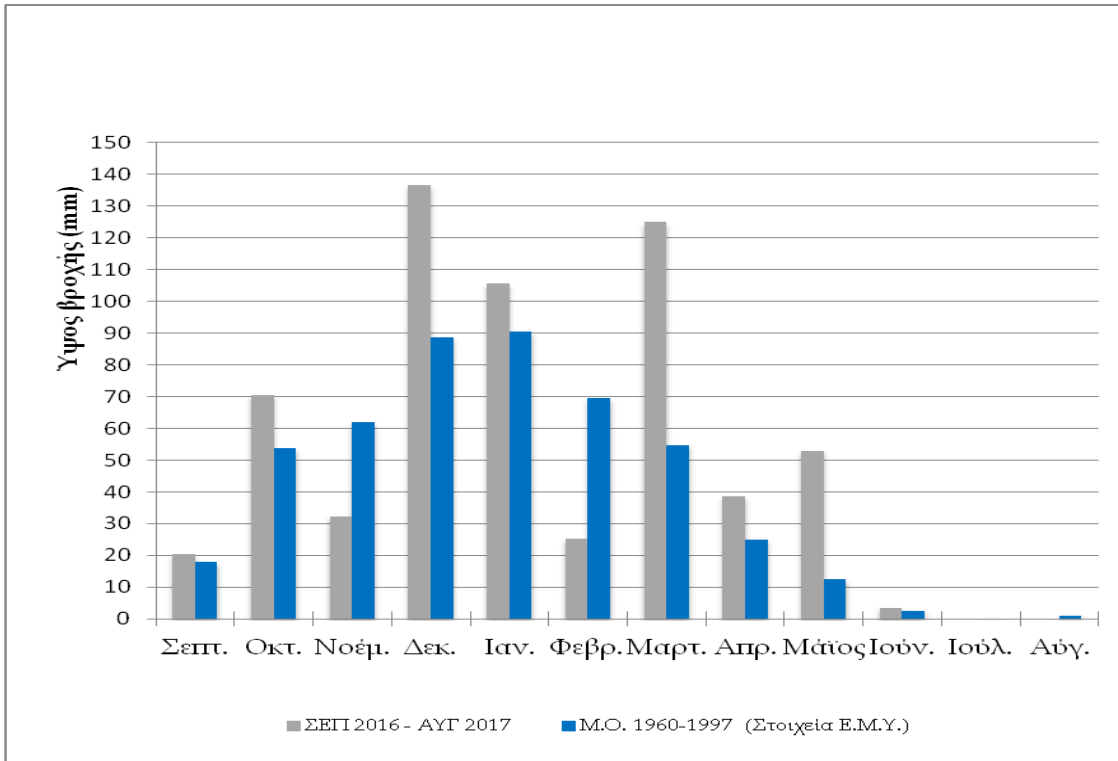
Το ύψος βροχής ήταν ικανοποιητικό για τη βόρεια Κρήτη σε αντίθεση με τη νότια όπου υστέρησε σημαντικά (Πίν. 1, Εικ. 1, 2, 3, 4). Ιδιαίτερα άνυδρος ο Φεβρουάριος σχεδόν σε όλο το νησί. Στις ιδιαιτερότητες της χρονιάς καταγράφονται, οι χιονοπτώσεις σε πολλές περιοχές ακόμα και σε χαμηλά υψόμετρα και οι πλημμυρικές βροχοπτώσεις στα τέλη Οκτωβρίου στη βόρεια παραλιακή ζώνη του ν. Χανίων.

Πίν. 1. Βροχομετρικά στοιχεία περιόδου Ιαν. - Οκτ. 2017 (ύψος βροχής σε χιλ.)

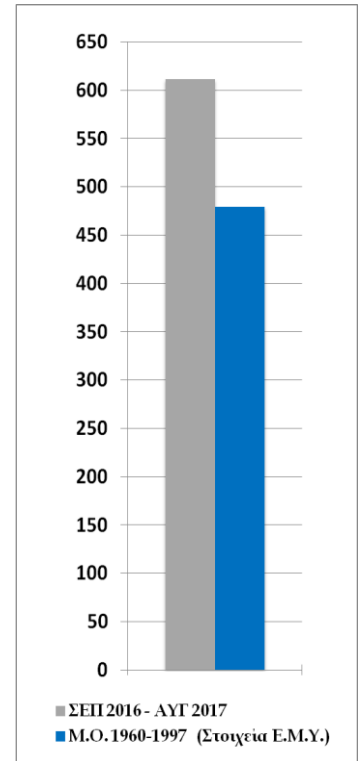
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΗΝΑΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ						
	ΑΣΗΜΙ	ΤΥΜΠΑΚΙ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ	ΣΗΤΕΙΑ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ	ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ ΧΑΝΙΩΝ
Ιανουάριος	139	123	105	110	105	81	214
Φεβρουάριος	6	2	9	27	25	11	152
Μάρτιος	88	79	86	121	125	52	92
Απρίλιος	6	6	11	5	39	11	16
Μάιος	46	4	46	43	53	25	29
Ιούνιος	2	1	5	5	4	4	3
Ιούλιος	0	0	0	0	0	0	0
Αύγουστος	0	0	0	0	0	0	0
Σεπτέμβριος	1	0	21	1	13	3	94
Οκτώβριος	5	11	43	25	78	44	227
ΣΥΝΟΛΟ	293	226	326	337	442	231	827

(Στοιχεία Αυτόματων Τηλεμετρικών Μετεωρολογικών Σταθμών Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. Ηρακλείου)

Εικόνα 1

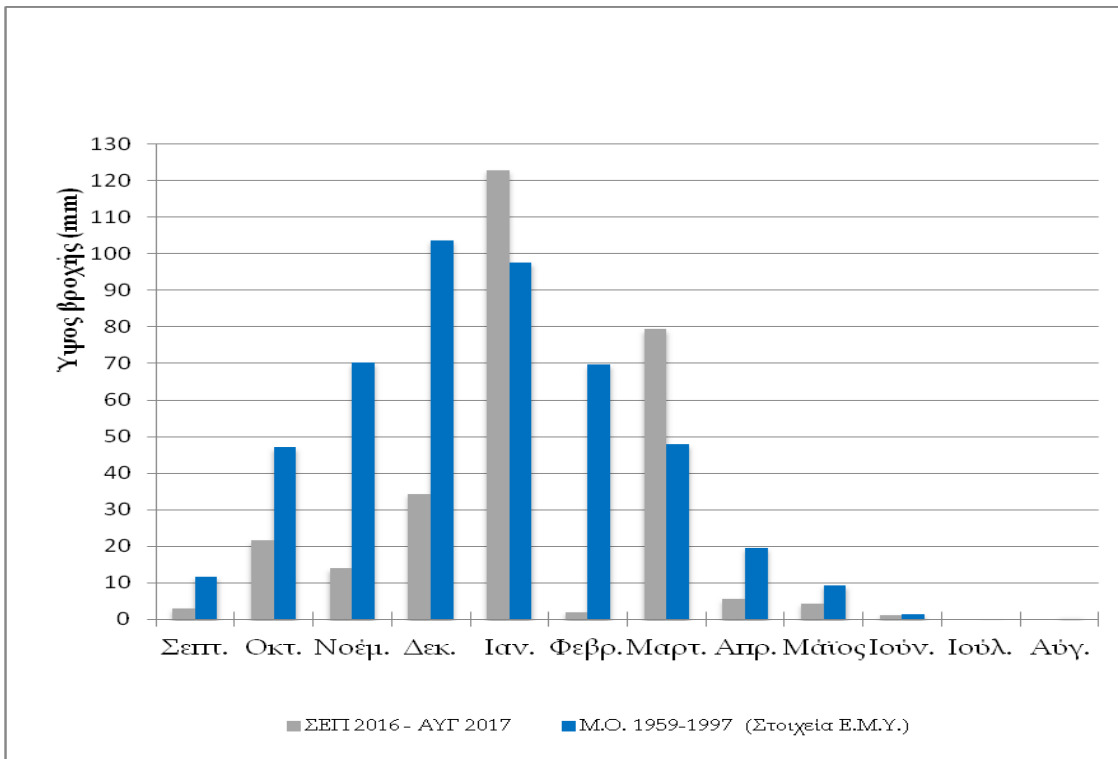

Εικόνα 2

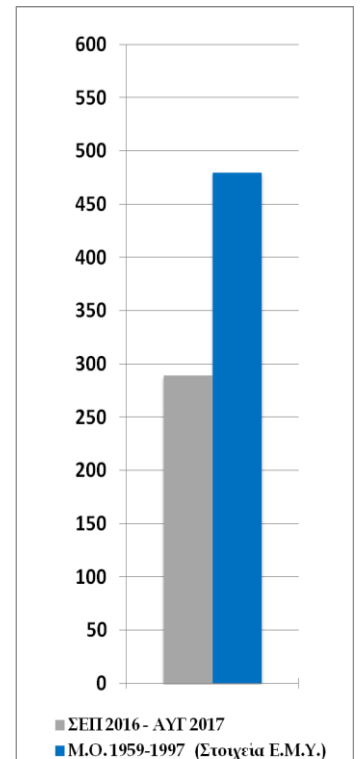

Μηνιαία (Εικ.1) και ετήσια (Εικ.2) ύψη βροχής (σε χιλ.) στη Σητεία Λασιθίου (βόρεια Κρήτη) βροχομετρικής περιόδου Σεπ 2016 - Αυγ 2017 και σύγκριση με κλιματικό μέσο όρο (Μ.Ο.).

Εικόνα 3

Εικόνα 4

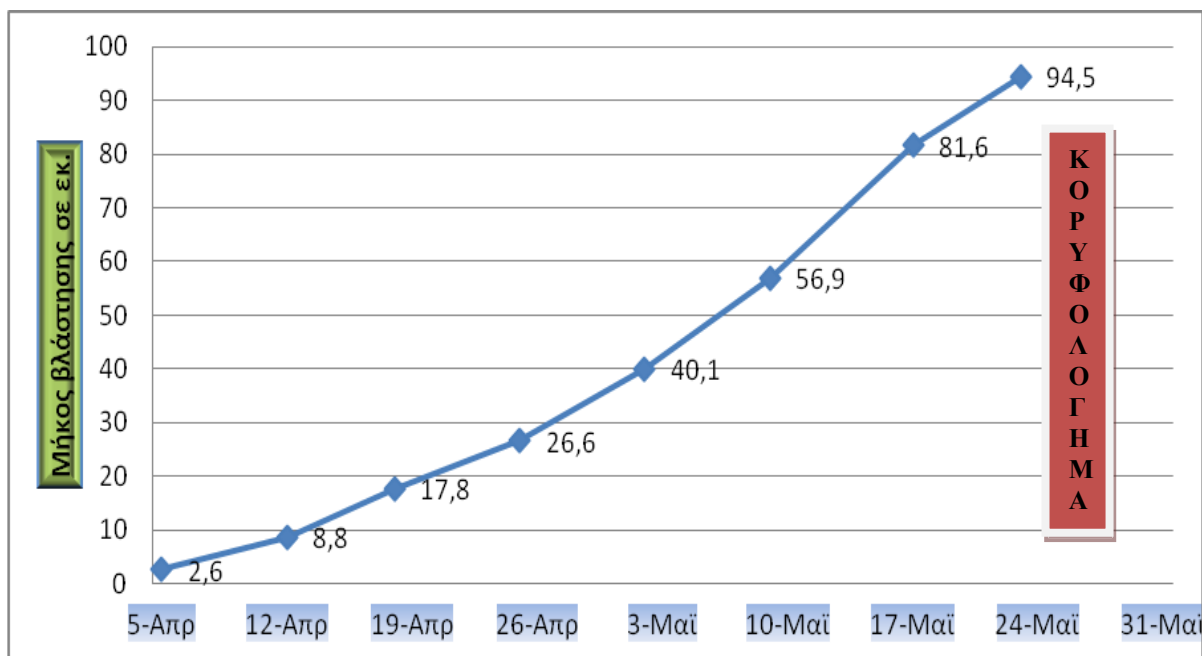

Μηνιαία (Εικ.3) και ετήσια (Εικ.4) ύψη βροχής (σε χιλ.) στο Τυμπάκι Ηρακλείου (νότια Κρήτη) βροχομετρικής περιόδου Σεπ 2016 - Αυγ 2017 και σύγκριση με κλιματικό μέσο όρο (Μ.Ο.).

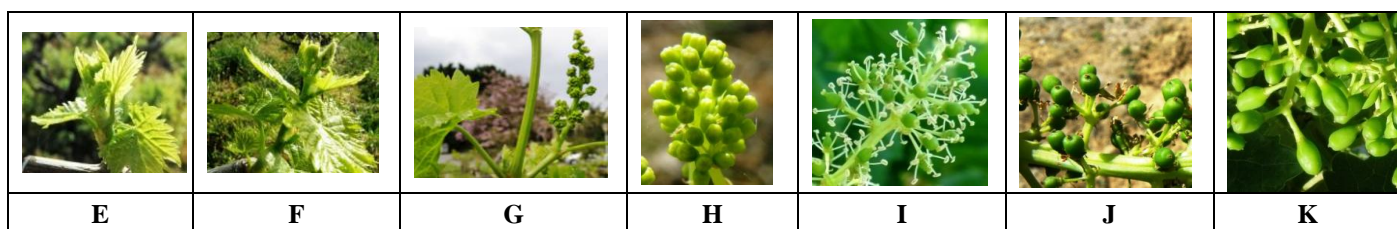
ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Φαινολογία: Η έκπτυξη της βλάστησης ήταν σχετικά όψιμη. Ξεκίνησε από τα μέσα Μαρτίου στην ποικιλία σουλτανίνα της πρώιμης παραλιακής ζώνης. Η εξέλιξη των φαινολογικών σταδίων ήταν ομαλή, με έναρξη άνθησης από τα μέσα Μαΐου και ωρίμανση σταφυλιών από το πρώτο 10ήμερο του Αυγούστου. Στις ιδιαιτερότητες της χρονιάς σημειώνεται η έντονη ζωηρότητα της βλάστησης και η μεγάλη πυκνότητα του φυλλώματος (γράφημα 1).

Γράφημα 1. Εξέλιξη μήκους βλάστησης σε εκ. στην ποικιλία σουλτανίνα (μέσος όρος μήκους σε εβδομαδιαίες μετρήσεις).

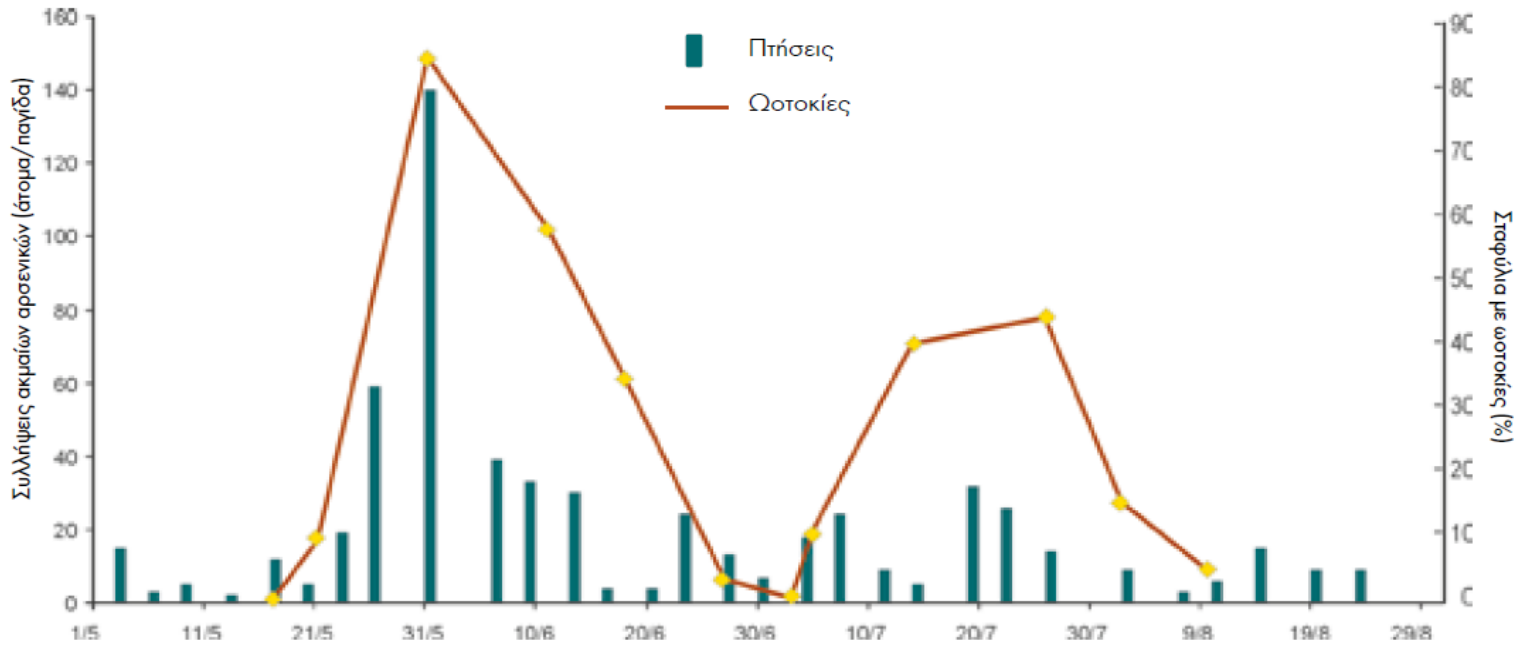
Βλαστικά στάδια	E-F	F-G	F-G	G	G-H	H	I	I-J	K
-----------------	-----	-----	-----	---	-----	---	---	-----	---

ΕΧΘΡΟΙ

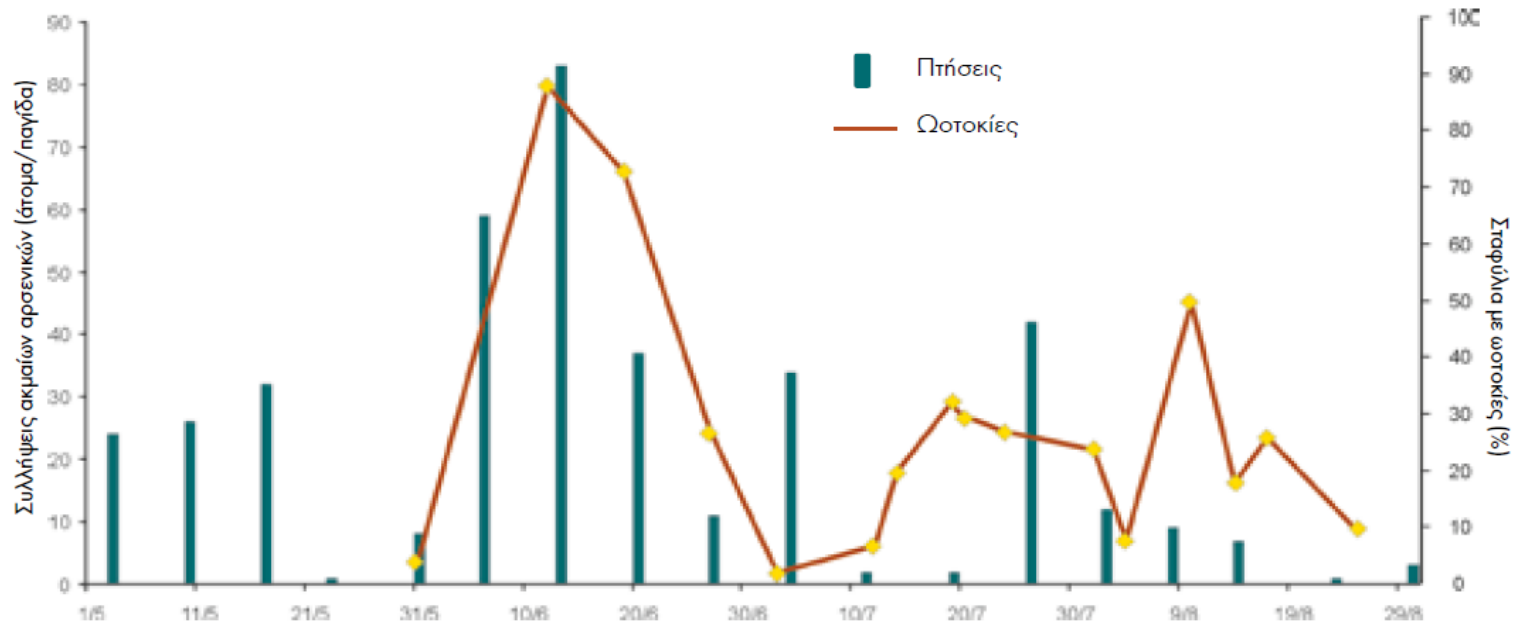
- Ευδεμίδα.** Ήταν χρονιά με σοβαρά προβλήματα και δύσκολη αντιμετώπιση. Η πληθυσμιακή έκρηξη σε συνδυασμό με τις καιρικές συνθήκες και τη φαινολογία της βλάστησης ευνόησαν τη ζημιογόνο δράση του εντόμου, κυρίως στα αμπέλια που παραμελήθηκαν οι καλλιεργητικές πρακτικές. Υψηλοί πληθυσμοί και αυξημένη δραστηριότητα (ωοτοκίες, προσβολές) καταγράφηκαν κυρίως στη 2^η αλλά και στην 3^η πτήση του εντόμου (γράφημα 2,3).

Γράφημα 2. Χρονική εξέλιξη της 2^{ης} και 3^{ης} πτήσης των ακμαίων σε φερομονικές παγίδες, των ωοτοκίων στα σταφύλια και των βλαστικών σταδίων σε πρόιμη περιοχή.

Μήκος βλάστησης*	10-33	14-47	10-32	κορυφολόγημα				
Βλαστικά στάδια	μούρο	άνθηση	καρπόδεση	ρώγες σε ανάπτυξη	κλείσιμο σταφυλιών	γυάλισμα	ωρίμανση	

Γράφημα 3. Χρονική εξέλιξη της 2^{ης} και 3^{ης} πτήσης των ακμαίων σε φερομονικές παγίδες, των ωοτοκίων στα σταφύλια και των βλαστικών σταδίων σε μεσοπρώιμη περιοχή.

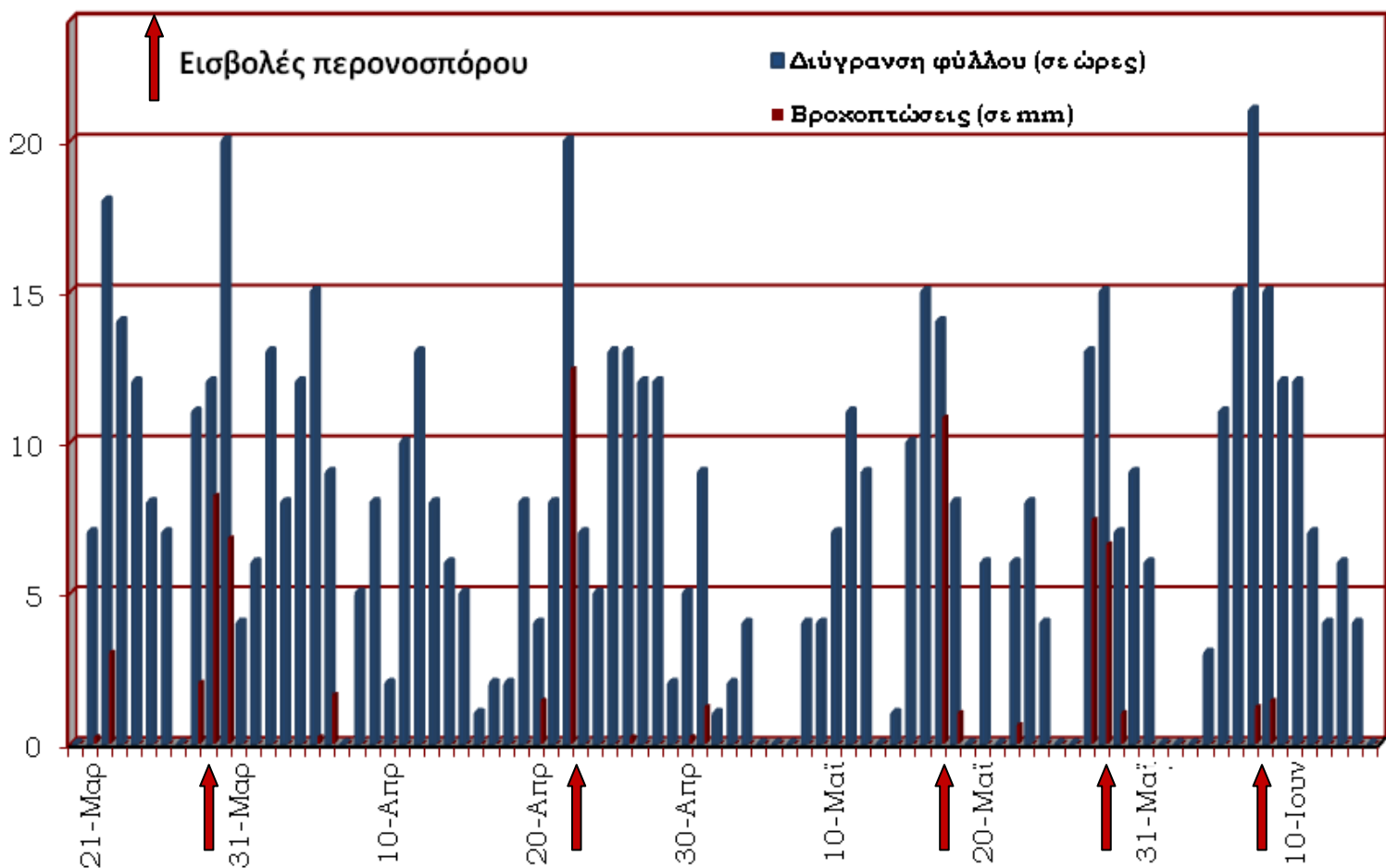
Μήκος βλάστησης*	15-39	23-50	16-33	κορυφολόγημα				
Βλαστικά στάδια	Ξεκ. σταφυλιών	μούρο	άνθηση	καρπόδεση	ρώγες σε ανάπτυξη	κλείσιμο σταφυλιών	γυάλισμα	ωρίμανση

2. **Τζιτζικάκι.** Στις αρχές Μαΐου καταγράφηκαν οι πρώτες μετακινήσεις στα αμπέλια και από τα μέσα του ίδιου μήνα σημαντικά αυξημένοι πληθυσμοί. Η δράση του ευνοήθηκε από τη ζωηρή βλάστηση. Η χημική καταπολέμηση γίνεται συνεχώς δυσκολότερη.
3. **Ψευδόκοκκος.** Αρχές Μαΐου διαπιστώθηκαν οι πρώτες μετακινήσεις στη βλάστηση. Αντιμετώπιστηκε αποτελεσματικά.
4. **Θρίπες.** Περιορισμένα συμπτώματα, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.
5. **Μύγα Μεσογείου.** Τοπικές εμφανίσεις σε όψιμα επιτραπέζια σταφύλια.
6. **Ακάρεα.** Αυξημένη δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια.

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

1. **Ασθένειες του ξύλου (φόμοψη, ίσκα, εντυπίωση).** Οι βροχοπτώσεις στα τέλη Μαρτίου βρήκαν πολλά αμπέλια σε ευαίσθητα στάδια και ευνόησαν τη φόμοψη. Προοδευτικά αυξητική η παρουσία του συμπλόκου της ίσκας.
2. **Περονόσπορος.** Ευνοήθηκε από τις καιρικές συνθήκες και έδωσε κατά θέσεις σοβαρές προσβολές (κυρίως στο φύλλωμα και λιγότερο στα σταφύλια). Οι έγκαιρες επεμβάσεις των αμπελουργών απέτρεψαν γενικευμένες και σοβαρότερες εισβολές. Οι βροχές στα τέλη Μαρτίου εγκατέστησαν την ασθένεια, οι δροσιές του Απριλίου και οι βροχές στις 21-22 του ίδιου μήνα την θεμελίωσαν, ενώ οι διαδοχικές βροχές του Μαΐου ευνόησαν την ταχύτατη εξάπλωσή της (γράφημα 4). Επισημαίνεται ότι οι πρώτες προσβολές παρατηρήθηκαν πολύ νωρίς (8 Μαρτίου) σε εγκαταλελειμμένα αμπέλια της παραλιακής ζώνης και ενώ τα καλλιεργούμενα ήταν ακόμη σε βλαστικά στάδια μη επιδεκτικά μόλυνσης.

Γράφημα 4. Εισβολές περονόσπορου στο Κολομπάρι Χανίων

3. **Ωίδιο.** Είχε φυσιολογική εξέλιξη με τη συνήθη περίοδο έξαρσης, τους μήνες Μάιο και Ιούνιο (στάδια άνθησης – καρπόδεσης – ανάπτυξης ρογών). Στο 2^ο δεκαήμερο του Απριλίου παρατηρήθηκαν οι πρωτογενείς μολύνσεις με τα πρώτα συμπτώματα (βλαστοί - σημαίες) και μέχρι τις αρχές Μαΐου οι δευτερογενείς σε όλες τις ζώνες καλλιέργειας.
4. **Όξινη σήψη - Βοτρύτης.** Οι προσβολές από την ευδεμίδα δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξή τους. Οι ξηροθερμικές συνθήκες που επικράτησαν κατά την ωρίμανση απέτρεψαν τις ανεξέλεγκτες ζημιές στα σταφύλια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ήταν μια δύσκολη καλλιεργητική περίοδος από άποψη φυτοπροστασίας. Η πίεση των προσβολών ήταν ιδιαίτερα αυξημένη στην πλειονότητα των αμπελιών, τόσο από τον περονόσπορο όσο και από την ευδεμίδα. Οι αμπελουργοί χρειάστηκε να καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες για να περιορίσουν τις ζημιές και να διατηρήσουν την ποιότητα των σταφυλιών. Ο αριθμός επεμβάσεων επιβάρυνε σημαντικά το κόστος παραγωγής.

Ηράκλειο, Νοέμβριος 2017

Η Προϊσταμένη Τμήματος

Κληρονόμου Ευφροσύνη